ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2017 година

ПЪРВИ МОДУЛ (60 минути)

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. В кой ред е допусната правописна грешка?

- А) прецъфтяли, вярност, появяване
- Б) осмивам, омекотявам, одобрявам
- В) краища, трапезарии, басейн
- Г) бинокъл, гръмовен, островръх

2. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А) стратек, параграф, таралеж
- Б) разтягам, подчертан, въсход
- В) местност, пакосник, тенисистка
- Г) сбъдване, сеитба, сдружение

3. В кой от редовете НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Сценаристите на филма са успели да подържат високо ниво на напрежение.
- Б) Софианци предпочитат да ползват метрото при пътуване из града.
- В) Всички харесват романтичните филми със щастлив край за героите.
- Г) Връчиха на юбиляря почетния знак за заслуги в сферата на театъра.

4. В кой от редовете е допусната правописна грешка?

- **А)** След построяването на кожарско-обувния завод се очаква разкриване на нови работни места.
- **Б)** Петнадесет годишният пианист смая журито и очарова публиката в залата със своето изпълнение.
- **В)** Турнето на световноизвестната група включва концерти в няколко държави и започва през есента.
- Г) Днес не бях в добра физическа форма и изпълних наполовина възложените от треньора упражнения.

5. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?

- А) Планината Средна Гора е разположена в централната част на България.
- Б) Всяка година много чуждестранни туристи посещават Велико Търново.
- В) Един от най-популярните герои в българската литература е Бай Ганьо.
- Г) При управлението на княз Борис Първи е въведена славянската писменост.

6. В коя от подчертаните думи е допусната граматична грешка?

В археологическите разкопки през лятото, които се ръководят от 5 университетски преподавателя (**A**), участват 15 предварително избрани <u>студенти</u> (**B**) и 10 <u>ученици</u> (**B**), разпределени в пет работни екипа (Γ).

7. В кое от изреченията е допусната граматична грешка?

- А) Древните и съвременните хора използват по различен начин словото.
- Б) Публиката горещо аплодира младите и талантливи гимнастички.
- В) Досегашният учител по история е новия директор на училището.
- Г) След седмица Аграрният университет ще обяви резултатите от изпита.

8. В кое от изреченията НЕ е допусната граматична грешка?

- А) Усложнена е зимната обстановка в Кресненското и в Искърското дефилета.
- Б) Преди да разгледаме резервата, препоръчаха да се подготвим предварително.
- В) Оглеждайки пораженията от пожара, тлеещите въглени се разгоряха отново.
- Г) Десетилетия наред почитателите ценяха и се възхищаваха на нейния талант.

9. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- **А)** Иновативният дизайн, специалната изработка и качествените материали правят обувките удобни и предпочитани.
- **Б)** Дълго време упорито търсихме предания, свързани с растения, и легенди за скалните образувания в района.
- **В)** Повече от час странният непознат мъж обикаляше замислено квартала, не виждайки никого и нищо по пътя си.
- Г) Всъщност, последните археологически находки са причина да се формулират нови научни предположения.

10. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- **А)** Погледът на сините му очи, ту блясваше хладен и заплашителен, ту се премрежваше от тиха печал и състрадание.
- **Б)** Един неочакван плясък, след който жабите изведнъж млъкнаха, накара рибарите да погледнат към водата.
- **В)** Новодошлият се разприказва точно, когато присъстващите на тържествената вечеря седнаха около масата.
- Г) Когато е тъмно или мрачно зеницата се разширява, а щом проникне по-голямо количество светлина, тя се свива.

11. В кое от изреченията НЕ е допусната лексикална грешка?

- **А)** Вчера бях принуден да преведа допълнителни доказателства, за да защитя убедително своята теза.
- **Б)** След всичко, което видя и преживя през изминалата нощ, той се убеди, че това е реалната действителност.
- **В)** Създаден е публичен регистър на обществените библиотеки в цялата страна, който активно се използва.
- Г) Метеоролозите прогнозираха среднощната градушка, благодарение на която днес са регистрирани доста щети.

12. В кой ред фразеологичните словосъчетания са синоними?

- А) вадя с памук душата вадя залъка от устата
- Б) без да ми мигне окото без да си мръдна пръста
- В) дълбока ми е кесията пускам дълбоки корени
- Г) меря с един кантар меря със същия аршин

13. От кое произведение са стиховете?

Напрегнато ръце се към ръце протягат и пак се не докосват! Искат и не могат... И пак, един пред друг, един за друг стоят.

- A) "Cis moll"
- **Б)** "Сенки"
- В) "Стаята"
- Г) "Стихии"

14. В кой ред авторът на всички творби е Никола Вапцаров?

- А) "История", "Песента на човека", "Завод"
- **Б)** "Стария музикант", "Книгите", "Вяра"
- **В)** "Сън", "Прощално", "Песен за човека"
- Г) "Кино", "Моята молитва", "Вяра"

15. Стоилка и Станчо са герои от:

- А) "Мечтатели"
- Б) "Чичовци"
- В) "Задушница"
- Г) "Железният светилник"

16. Коя от изброените творби е елегия?

- A) "Да бъде ден!"
- Б) "При Рилския манастир"
- В) "Ни лъх не дъхва над полени"
- Г) "Заточеници"

17. В кое произведение е заложена идеята за героичната саможертва?

- **А)** "Стихии"
- Б) "На прощаване"
- В) "Отечество любезно"
- Г) "Дяволско"

18. Светът на "Никотиана" в романа на Димитър Димов "Тютюн" се свързва с:

- А) онеправдаване и смирение
- Б) покой и удовлетворение
- В) примирение и търпение
- Г) разруха и падение

19. Отчуждението и драмата на самотата са характерни за творбите на:

- А) Гео Милев
- **Б)** Иван Вазов
- В) Атанас Далчев
- Г) Никола Вапцаров

20. Кое от посочените твърдения е вярно?

- А) Символистичната поезия дава израз на дисхармонични изживявания на човека.
- Б) Творбите на символистите представят предосвобожденската действителност.
- В) Естетиката на символизма се свързва с възторга от революционната промяна.
- Г) За творчеството на поетите символисти е характерно патриотично въодушевление.

21. Каква композиционна роля изпълнява изпъждането на бедната жена от храма в разказа "Занемелите камбани"?

- А) експозиция
- Б) завръзка
- В) кулминация
- Г) развръзка

22. Какво е подчертаното изразно средство?

И толкоз <u>черни мисли</u> ми тежат, че аз не искам нищо да си спомна.

- А) инверсия
- Б) метафора
- В) оксиморон
- **Г)** литота

Прочетете двата текста и изпълнете задачите към тях (от 23. до 30. включително)!

TEKCT 1

Понеже млякото е нетраен продукт, отдавна хората са открили начини да го преработват в други продукти, които са далеч по-устойчиви и трайни. Използването на различни видове бактерии е ключът към разнообразието на тези храни. Млечните продукти включват в себе си млечни напитки, меки и твърди сирена, кисело мляко и др. Изходният продукт за повечето от млечните продукти е краве, биволско, козе или овче мляко. Някои от тях се получават от пълномаслено, а други – от обезмаслено мляко. Млечните продукти през последните години се превърнаха в ябълката на раздора сред учените. Мненията се поляризират, като от едната страна стоят защитниците, а от другата – противниците на тези храни.

Млечните продукти са полезни за човешкото здраве, защото са източник на голям брой живи млечнокисели бактерии. Тези малки наши приятели са с ярко изразена антимикробна активност, защото потискат размножаването на вредните микроби в храната и в червата. Важни са също така за доброто храносмилане, оказват благотворно влияние върху имунната система, намаляват риска от атеросклероза, защото понижават нивата на холестерола в кръвта. В млечните продукти се съдържа калций, който е от жизненоважно значение за костите и за зъбите, а недостатъчният прием на мляко и млечни продукти може да увеличи риска от остеопороза. Редовната консумация на млечни продукти ни гарантира достатъчен прием на калций, белтък и фосфор.

В същото време уважавани специалисти по хранене наричат млякото бялата отрова. Според тях млечните продукти като кравето масло, сметаната, пълномасленото сирене са сериозен източник на мазнини и наситени мастни киселини, което автоматично увеличава риска от затлъстяване и от болести на сърцето. При някои хора, които редовно консумират сирена, се появява често главоболие, защото от млечния белтък в продукта се образува тирамин, виновник за мигрената. Според специалистите ранното въвеждане на прясното мляко в менюто на кърмачетата повишава риска от алергии. Доказано е също така, че козето мляко предизвиква по-малко алергии в сравнение с кравето.

TEKCT 2

- Чл. 4. (1) Наименованието *млечни продукти* се използва за преработените продукти в резултат от преработката на сурово мляко или на допълнителна преработка на такива преработени продукти (...).
 - Чл. 24. (1) При производството на млечни продукти се използват:
- 1. сурово мляко, което отговаря на изискванията на Наредба № 4 от 2008 г. за специфичните изисквания при производството, съхранението и **транспортирането** на сурово краве мляко и изискванията за търговия и пускане на пазара на мляко и млечни продукти (…);
- 2. сурово мляко не по-малко от 80% от вложените суровини и до 20% добавено възстановено сухо мляко, концентрирано мляко, млечен протеин;
 - 3. питейна вода;
 - 4. стартерни млечнокисели култури;
 - 5. подходящи за коагулация на млякото ензими;
 - 6. калциеви соли;
 - 7. млечна киселина и/или лимонена киселина;
 - 8. сол за хранителни цели;
- 9. билки, подправки и други съставки, придаващи на продукта аромат или вкус, ако са характерни и технологично необходими за производството на определен вид млечен продукт;
 - 10. захар.
- (2) Забранява се добавянето в млечни продукти на мазнини и протеини с немлечен произход с изключение на желатин, който може да се добавя с технологична цел в йогурт, в плодови и/или ароматизирани, и/или концентрирани млечнокисели продукти.

23. От коя сфера на общуване е текст 1?

- А) естетическата сфера
- **Б)** медийната сфера
- В) битовата сфера
- Г) институционалната сфера

24. Кое от посочените твърдения е вярно според текст 1?

- А) Текстът рекламира хранителни продукти.
- Б) В текста се представят гледни точки.
- В) В текста се оспорват научни факти.
- Г) Текстът отрича консумацията на мляко.

25. Използваната в текст 1 дума остеопороза е:

- А) диалектна дума
- Б) домашна дума
- В) термин
- Г) архаизъм

26. Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текст 1?

- **А)** Хората преработват млякото в различни продукти, защото са установили неговата дълготрайност.
- **Б)** Живите млечнокисели бактерии възпрепятстват размножаването на вредни микроби в червата на човек.
- **В)** Редовният прием на мляко и млечни продукти намалява риска от заболяване от остеопороза.
- Г) Специалистите са доказали, че кравето мляко в сравнение с козето предизвиква повече алергии.

27. В коя сфера на общуване се използва текст 2?

- А) естетическата сфера
- Б) институционалната сфера
- В) медийната сфера
- Г) научната сфера

28. Текст 2 е част от:

- А) нормативен документ
- **Б)** рекламна брошура
- В) медийно интервю
- Г) научна статия

29. В кой ред е посочен синоним на използваната в текст 2 дума транспортиране?

- А) продаване
- Б) продуциране
- В) преработване
- Г) превозване

30. В кой ред е посочено вярно твърдение според текст 2?

- **А)** Наименованието *млечни продукти* обозначава само продуктите, получени в резултат на преработка на сурово мляко.
- **Б)** При производството на млечни продукти се използват протеини с немлечен произход и минерална вода.
- **В)** Процентното съотношение на вложеното сурово мляко в млечните продукти трябва да надвишава това на сухото мляко.
- Г) В млечните продукти е забранено да се добавят билки, подправки и други съставки, придаващи на продукта аромат и вкус.

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2017 година

ВТОРИ МОДУЛ (60 минути)

Отговорите на задачите със свободен отговор запишете в свитъка за свободните отговори на предвиденото място!

Прочетете двата текста и изпълнете задачите към тях (от 31. до 34. включително)!

TEKCT 1

Понеже млякото е нетраен продукт, отдавна хората са открили начини да го преработват в други продукти, които са далеч по-устойчиви и трайни. Използването на различни видове бактерии е ключът към разнообразието на тези храни. Млечните продукти включват в себе си млечни напитки, меки и твърди сирена, кисело мляко и др. Изходният продукт за повечето от млечните продукти е краве, биволско, козе или овче мляко. Някои от тях се получават от пълномаслено, а други – от обезмаслено мляко. Млечните продукти през последните години се превърнаха в ябълката на раздора сред учените. Мненията се поляризират, като от едната страна стоят защитниците, а от другата – противниците на тези храни.

Млечните продукти са полезни за човешкото здраве, защото са източник на голям брой живи млечнокисели бактерии. Тези малки наши приятели са с ярко изразена антимикробна активност, защото потискат размножаването на вредните микроби в храната и в червата. Важни са също така за доброто храносмилане, оказват благотворно влияние върху имунната система, намаляват риска от атеросклероза, защото понижават нивата на холестерола в кръвта. В млечните продукти се съдържа калций, който е от жизненоважно значение за костите и за зъбите, а недостатъчният прием на мляко и млечни продукти може да увеличи риска от остеопороза. Редовната консумация на млечни продукти ни гарантира достатъчен прием на калций, белтък и фосфор.

В същото време уважавани специалисти по хранене наричат млякото бялата отрова. Според тях млечните продукти като кравето масло, сметаната, пълномасленото сирене са сериозен източник на мазнини и наситени мастни киселини, което автоматично увеличава риска от затлъстяване и от болести на сърцето. При някои хора, които редовно консумират сирена, се появява често главоболие, защото от млечния белтък в продукта се образува тирамин, виновник за мигрената. Според специалистите ранното въвеждане на прясното мляко в менюто на кърмачетата повишава риска от алергии. Доказано е също така, че козето мляко предизвиква по-малко алергии в сравнение с кравето.

TEKCT 2

- Чл. 4. (1) Наименованието *млечни продукти* се използва за преработените продукти в резултат от преработката на сурово мляко или на допълнителна преработка на такива преработени продукти (...).
 - Чл. 24. (1) При производството на млечни продукти се използват:
- 1. сурово мляко, което отговаря на изискванията на Наредба № 4 от 2008 г. за специфичните изисквания при производството, съхранението и **транспортирането** на сурово краве мляко и изискванията за търговия и пускане на пазара на мляко и млечни продукти (...);

- 2. сурово мляко не по-малко от 80% от вложените суровини и до 20% добавено възстановено сухо мляко, концентрирано мляко, млечен протеин;
 - 3. питейна вода;
 - 4. стартерни млечнокисели култури;
 - 5. подходящи за коагулация на млякото ензими;
 - 6. калциеви соли;
 - 7. млечна киселина и/или лимонена киселина;
 - 8. сол за хранителни цели;
- 9. билки, подправки и други съставки, придаващи на продукта аромат или вкус, ако са характерни и технологично необходими за производството на определен вид млечен продукт;
 - 10. захар.
- (2) Забранява се добавянето в млечни продукти на мазнини и протеини с немлечен произход с изключение на желатин, който може да се добавя с технологична цел в йогурт, в плодови и/или ароматизирани, и/или концентрирани млечнокисели продукти.
- 31. Изброени са факти от двата текста, както и факти, които липсват в тях. В свитъка за свободните отговори запишете САМО буквите на ЧЕТИРИТЕ факта, които ОТСЪСТВАТ в посочените текстове.
- **А)** Живите млечнокисели бактерии спомагат за доброто храносмилане, подсилват имунната система и понижават нивата на холестерола в кръвта.
- **Б)** Сметаната и пълномасленото сирене съдържат в големи количества мазнини и наситени мастни киселини, водещи до затлъстяване и болести на сърцето
- **В)** Над определена възраст консумацията на прясно мляко трябва да се сведе до минимум заради трудността на организма да преработи млякото.
- Г) Необходимият за човешкия организъм прием на калций, белтък и фосфор се гарантира при редовна консумация на млечни продукти.
- Д) При производството на редица продукти се влагат големи количества растителни мазнини и тези продукти не бива да се наричат млечни.
- Е) В йогурта, плодовите, ароматизираните и концентрираните млечнокисели продукти е разрешено да се добавя желатин с технологична цел.
- **Ж)** Когато думата *мляко* не е допълнена с посочване на вида животно, от което млякото е добито, винаги означава краве мляко.
- **3)** В наименованието на имитиращи продукти, включващи в състава си мляко, не трябва да се съдържа думата *млечен*.
- 32. В свитъка за свободните отговори запишете кое е ОБЩОТО, за което се говори в ЛВАТА текста.
- 33. В свитъка за свободни отговори формулирайте в 2 3 изречения собствена теза по ЕДНА от посочените теми:

Млякото и здравословното хранене За или против консумацията на млечни продукти

34. В свитька за свободните отговори запишете сбито и кратко основното от съдържанието на текст 1.

35. За всяко празно място изберете НАЙ-УМЕСТНАТА от думите и я запишете срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори.

- А) постига, настига, достига
- Б) се разпръсква, се разпространява, се разнообразява
- В) наглеждането, преглеждането, отглеждането
- Г) провокират, произвеждат, доставят

36. В свитька за свободните отговори срещу съответната буква запишете правилните ФОРМИ на думите, поставени в скоби.

А) Членуване

На пресконференцията (експерт) от (Министерство) на труда и социалната политика представи новата стратегия за намаляване на (бедност).

Б) Местоимения

Мъжът се огледа внимателно, но не видя (никой, никого) на улицата.

Загледах се в цветята, (чийто, чиито) аромат ми напомняше за бабината къща на село.

Художникът обича да разговаря с почитателите си и да наблюдава реакциите им по време на (неговата, своята) изложба.

Хората не забелязваха момичето, понеже (тя, то) седеше тихо на една отдалечена пейка.

В) Учтива форма

Госпожо, бихте ли ни (отговорил) дали предварително бяхте (уведомен) за предложението на колегите? С кого най-напред бихте се (посъветвал), преди да вземете своето решение?

37. В текста са пропуснати САМО ПЕТ препинателни знака. Препишете текста в свитъка за свободните отговори, като поставите пропуснатите знаци.

Данни от спътник и измервания доказват, че в определени периоди, когато на Марс е лято на места се появяват тъмни ивици течаща вода. Известен астроном споделя Откриването на вода на Марс е революция, защото ако има вода, може да има живот, но разбира се трябва да се направят още изследвания.

<u>Прочетете откъса от творбата "Българският език" и изпълнете задачите към него (38.</u> задача и 39. задача)!

38. В свитька за свободните отговори посочете с ЦИТАТИ от текста ДВА ПРИМЕРА, които разкриват представата на хулителите за българския език.

Език свещен на моите деди, език на мъки, стонове вековни, език на тая, дето ни роди за радост не – за ядове отровни.

Език прекрасен, кой те не руга и кой те пощади от хули гадки? Вслушал ли се е някой досега в мелодьята на твойте звуци сладки?

Разбра ли някой колко хубост, мощ се крий в речта ти гъвкава, звънлива – от руйни тонове какъв разкош, какъв размах и изразитост жива?

Не, ти падна под общия позор, охулен, опетнен със думи кални: и чуждите, и нашите, във хор, отрекоха те, о, език страдални!

Не си можал да въплътиш във теб създаньята на творческата мисъл! И не за песен геният ти слеп — за груб брътвеж те само бил орисал!

- 39. В свитька за свободните отговори със СВОИ ДУМИ посочете ДВЕ ОСНОВАНИЯ за определянето на езика като *страдален*.
- 40. Свържете името на героя с името на автора, от чиято литературна творба е съответният герой. В списъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете името на автора.

A) БожанИван ВазовБ) ЛюцканЙордан ЙовковЕлин ПелинДимитър Талев

Свържете името на героя с литературната творба, от която е съответният герой. В свитъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете заглавието на творбата.

В) Катерина "През чумавото"Γ) Тиха "Железният светилник"

"Тютюн" "Гераците"

Свържете заглавието на всяка от творбите с нейния автор. В свитъка за свободните отговори срещу съответната буква запишете името на автора.

Д) "Кукувица" Христо Смирненски E) "Спи градът" Елисавета Багряна Димчо Дебелянов

Христо Ботев

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2017 година

ТРЕТИ МОДУЛ (120 минути)

<u>Аргументативния текст напишете в свитъка за свободните отговори на</u> предвиденото място!

41. Прочетете откъса от поемата "Ралица" на Пенчо Славейков и в свитъка за свободните отговори напишете аргументативен текст в обем до 4 страници на тема *Изборът на сърцето*. Преди текста отбележете жанра му – интерпретативно съчинение или есе.

У Ралица ходѝха китни свати. И чу се вест низ село, че наскоро ще е и сватба. Дружки и недружки у Ралица на добър час вървяха; и всички тя посрещаше засмяна, и тънки дари стелеше пред тях, и охолно разправяше на всички, що ѝ лежеше драго на сърце. Сърце прелива, като пълна чаша. У лелини ѝ дворове широки като че слънце грееше – и всички, що Ралица споходиха, оттам излазяха, като че ли и тях да бе огряло слънце...

Ала слънце, що за едни тъй драголюбно грей, на други мрак сгъстява на душата. И мрак обзе душата на Стоичка. Ни сън за него имаше, ни отдих; и скиташе се все навъсен той, на целий свят като че гневен. Вред той Ралица все дебнеше да срещне. Ей привечер веднъж му падна сгода на Бешбунар. Той излеком пристъпи и се запря зад чучура – когато, приведена над поставът, сама там Ралица си писаните стомни изплакваше. Тя втора стомна сложи под чучурчето – първата, веч пълна, изправи се да сложи отстрана – и тъй застана в миг, като вкопана. Обади се тогаз оттам Стоичко: "Отколя диря слука да ти дам скъп армаган – огърлица рубета, а, Ралице?..." И тутакси извади

из пазвата си златен наниз той и го подаде. Очи не възведе да го погледне прибледняла тя и не пророни, слисана, ни дума. "Наречени са те за теб" – отново, пристъпвайки към нея, той повтори. – Не всичко, мен наречено, за мен е! – отвърна тихо Ралица и сегна препълнената стомна да отнеме. Ръката ѝ тогава залови и я устреля с тъмен поглед той, и троснато отново тъй подзе: "За теб така... така ли е за мен? На мене е обречено сърце ти: то ще е мое – или ничие!" – Пусни!... Сърцето силом се не зема. Не е то пита, то се не ломи! – извика тя – изви се, отърва се и спусна се набързо низ брега.

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

28 август 2017 година

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Въпроси с избираем отговор

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	A	1
2.	Γ	1
3.	Γ	1
4.	Б	1
5.	A	1
6.	A	1
7.	В	1
8.	Б	1
9.	Γ	1
10.	Б	1
11.	В	1
12.	Γ	1
13.	Б	1
14.	В	1
15.	В	1
16.	Γ	1
17.	Б	1
18.	Γ	1
19.	В	1
20.	A	1
21.	Б	1
22.	Б	1
23.	Б	1
24.	Б	1
25.	В	1
26.	A	1
27.	Б	1
28.	A	1
29.	Γ	1
30.	В	1

Въпроси със свободен отговор

Въпрос	Верни отговори	
<u>№</u>	р п лг э	точки 1
31.	В, Д, Ж, 3	<u>4</u> 1
32.	млечните продукти	_
33.	Теза	2
34.	Текст	4
35.	А) достига	4
	Б) се разпространява	
	В) отглеждането	
26	Г) произвеждат	10
36.	А) експертът, Министерството, бедността	10
	Б) никого, чийто, своята, то	
	В) отговорили, уведомена, посъветвали	
37.	Данни от спътник и измервания доказват, че в определени	5
	периоди, когато на Марс е лято, на места се появяват тъмни	
	ивици течаща вода. Известен астроном споделя: "Откриването	
	на вода на Марс е революция, защото, ако има вода, може да	
	има живот, но разбира се, трябва да се направят още	
	изследвания".	
38.	Възможни отговори:	2
	"Не си можал да въплътиш във теб / създаньята на творческата	
	мисъл!"	
	"И не за песен геният ти слеп – / за груб брътвеж те само бил	
	орисал!"	
	"груб брътвеж"	
39.	Примерни отговори:	2
	• охулването, обругаването, опетняването на езика,	
	обвиненията в немощ	
	• отричането на езика не само от чужденците, но и от	
	българите	
	• безразличието към езика	
	• неразбирането на достойнствата на езика	
	• намерилите израз в езика болка и мъка, натрупани през	
	вековете	
40.	А) Елин Пелин	6
	Б) Йордан Йовков	
	В) "Железният светилник"	
	Г) "През чумавото"	
	Д) Елисавета Багряна	
	Е) Димчо Дебелянов	
41.	Текст	30